

WIWARIUM

ZOOLUBIN.PL

WIWARIUM ZIELONA ŚCIANA

1 czerwca 2024 r. mija 10. rocznica otwarcia Ogródu Zoologicznego w Lubinie. Każdego roku w ogrodzie pojawiają się nowości, które powstają z chęci realizacji pasji, potrzeby ciągłego rozwoju, spełnienia misji wspólnych ogrodów zoologicznych i tworzenia interesujących przestrzeni dla zwiedzających.

Dążenie do stałego rozwoju doceniają goście lubińskiego zoo, których średnia liczba rocznie wynosi ok. **600 tys.**

Ogród Zoologiczny w Lubinie zwiedzać można korzystając z **pięciu** podstawowych szlaków tematycznych: Szlak Ptaków, Szlak Zwierząt Wiejskich, Szlak Zwierząt Wymarłych, Szlak Pomników Przyrody i Ścieżka edukacyjno-turystyczna **Fauna Polski**.

W 2024 r., w siedzibie Ogródu Zoologicznego, powstała także zielona ściana składająca się z **6 wiwariów**, w których obserwować można wybrane gatunki bezkręgowców, płazów oraz gadów. Wiwaria te, ze względu na aranżację wewnątrz odzwierciedlającą środowisko naturalne oraz panujące w nim warunki, idealnie nadają się do hodowli małych zwierząt lądowych.

Oprócz zwierząt, ogromne wrażenie robi także roślinność wiwariów, w których podziwiać można ok. **100 odmian i gatunków roślin**, m.in. bromelie, dzbaneczniki, oplątwy, anturium, paprocie, pilee, filodendrony, storczyki, draceny, hoje, aglaonemy, monstery, sansevierie czy bambusy. Wstęp do Ogródu Zoologicznego w Lubinie jest bezpłatny, a bramy otwarte są przez cały rok.

Ścieżka edukacyjno-turystyczna „Fauna Polski”

- szlak zwierząt wiejskich
- szlak pomników przyrody
- szlak ptaków
- szlak zwierząt wymarłych

- wejście
- ścieżki/drogi
- schody

- pomniki przyrody
- wejście na plac zabaw
- woliery/budynki
- staw
- plac zabaw

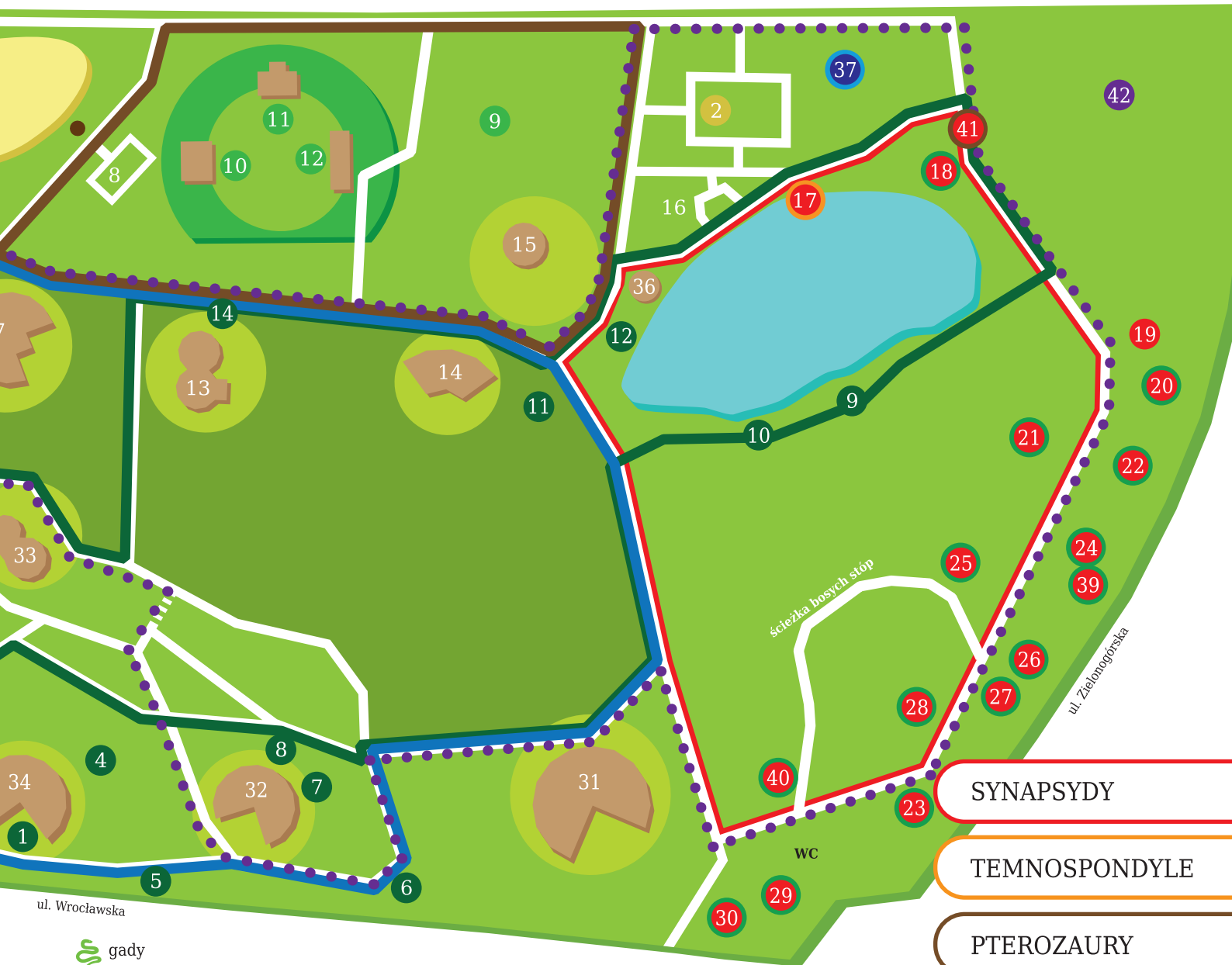
- WC** toaleta
- biotop o charakterze łągowym
- F** fontanna

- 1 pawie
- 2 strefa dziecka
- 3 żurawie
- 4 strefa rekreacji – szachy
- 5 budynek edukacyjny/kawiarnia
- 6 żurawie mandżurskie
- 7 żurawie białoszyje
- 8 strefa rekreacji – boisko
- 9 wybieg dla zwierząt
- 10 owce i kozy
- 11 osły i kuce
- 12 kury, króliki
- 13 bociany
- 14 ptaki drapieżne
- 15 ptaki polne
- 16 strefa odpoczynku

- 17 mastodonzaur
- 18 karnotaur
- 19 dimetrodon
- 20 kentrozaur
- 21 tyranozaur
- 22 wulkanodon
- 23 spinozaur
- 24 iguanodon
- 25 triceratops
- 26 parazaurolof
- 27 iguanodon
- 28 mamenchizaur
- 29 diplodok
- 30 brachiozaur
- 31 bażanty, sowy
- 32 bażanty
- 33 głuszce
- 34 bażanty
- 35 sowy
- 36 papugi
- 37 epoka lodowcowa
- 38 cearadaktyl
- 39 deinonych
- 40 mikroraptor
- 41 kecalcoatl
- 42 żubry

- 1 buk pospolity
- 2 buk pospolity
- 3 robinia akacjowa
- 4 klon pospolity
- 5 grab pospolity
- 6 dąb szypułkowy
- 7 lipa szerokolistna
- 8 lipa szerokolistna

- 9 wierzb krucha
- 10 olsza czarna
- 11 olsza czarna (wielopniowa)
- 12 olsza czarna
- 13 lipa szerokolistna
- 14 topola czarna
- 15 platan klonolistny

- gady
- płazy
- bezkręgowce

Ogród Zoologiczny w Lubinie

SYNAPSYDY

TEMNOSPONDYLE

PTEROZAURY

DINOZAURY

SSAKI

Masa ciała:**samiec: 50-100 g / samica: 40-60 g****Długość ciała:****samiec: 15-30 cm / samica: 15-30 cm**

Anolis brodaty to jaszczurka o ciekawskim usposobieniu, lubiąca kontakt z opiekunem w hodowli. Nazwa gatunkowa „brodaty” pochodzi od charakterystycznego ząbkowania na worku podgardzielowym.

W środowisku naturalnym jest gatunkiem endemicznym i **zasiedla Kubeę**, zwłaszcza wschodnią część wyspy. Lubi wysoką wilgotność (ok. 70%) oraz temperaturę od 27 do 34°C. Coraz częściej widywana jest na pniach i w koronach drzew owocowych oraz na plantacjach kawy. Aktywna jest **podczas dnia**, ale większość tego czasu „odpoczywa”.

Z wyglądu anolis wydaje się niepozorny, ze względu na szaro-brązowe ubarwienie, ale potrafi nieznacznie zmieniać barwy do białobrązowych z niebieskim połyskiem okrągłych łusek.

Anolis wspina się po pionowych, gładkich powierzchniach (**w tym po szkłe**), dzięki specyficznej budowie palców. Jego gałki oczne poruszają się niezależnie od siebie (jak u kameleonów).

Samice osiągają mniejsze rozmiary niż samce, a płęć u anolisów można określić już w kilka dni po wykluciu, dzięki obecności dwóch tarczek przy podstawie ogona u samców, które powiększają się wraz z wiekiem.

W naturze anolisy polują najczęściej na **ślimaki**, rozgryzając muszle (i wypływając je), ale nie gardzą też owadami. W hodowli trzeba pamiętać o dobraniu rozmiaru ślimaka do wielkości jaszczurki.

ANOLIS BRODATY*łac. Anolis barbatus, Garrido 1982*

Masa ciała:

samiec/samica: 3 g

Długość ciała:

samiec/samica: 3,8-4,5 cm

Drzewołaz niebieski to płaz bezogonowy z rodziny **drzewołazowatych** o charakterystycznym niebieskim ubarwieniu. Występuje w Ameryce Południowej: **w Surinamie**. Spotkać go można w lasach, gdzie przebywa na ziemi, blisko źródła wody, ale widywany jest również na drzewach na wysokości do 5 m.

Wydzielina skóra drzewołaza niebieskiego zawiera silną **toksynę alkaloidową**, która chroni go przed utratą wilgoci oraz przed drapieżnikami takimi jak ptaszniki czy węże. Grzbiet, boki i brzuch tego drzewołaza są jasnoniebieskie, a podgardle i kończyny – ciemnoniebieskie. Ciało pokryte jest czarnymi plamkami (z wyjątkiem kończyn).

Gatunek ten opisywany jest jako bardzo agresywny. Kijanki drzewołaza niebieskiego wykazują **cechy kanibalistyczne**, a osobniki dorosłe są bardzo terytorialne, co przekłada się na częste walki (szczególnie między samcami).

Rozród polega na złożeniu kilku jaj, z których rozwijają się kijanki, początkowo żywiące się innymi, niezapłodnionymi jajami.

Drzewołazy osiągają dojrzałość płciową w wieku 2 lat. Średnia długość życia drzewołazów niebieskich to 4-6 lat (w niewoli nawet 15 lat). W naturze żywią się owadami: mrówkami, chrząszczami, muchami, pająkami czy termittami.

Drzewołaz niebieski znajduje się na liście **CITES** w załączniku II, co oznacza, że każdy kto go posiada, musi go zarejestrować.

DRZEWOLAZ NIEBIESKI

lac. Dendrobates tinctorius var. azureus, Cuvier 1797

Masa ciała:

samiec/samica: 3-10 g

Długość ciała:

samiec: 2,5-4 cm / samica: 2,7-4,2 cm

Drzewołaz złocisty to płaz ziemno-nadrzewny zamieszkujący tropikalne lasy **Panamy** i **Kostaryki**, który dorasta do 5 cm długości. Wybiera miejsca zacienione, aby nadmiernie nie tracić wody przez skórę. Ciało drzewołaza jest seledynowe z plamkami brązowo-czarnymi, rozmieszczonymi symetrycznie.

Jest płazem toksycznym, ze względu na obecność w skórze gruczołów produkujących **neurotoksynę**. Badania wykazały, że obecność toksyny zależna jest od diety płaza, a jej skład jest zróżnicowany w zależności od miejsca występowania. W związku z tym drzewołazy hodowlane pozbawione są toksyn, a osobniki pochodzące ze środowiska naturalnego po upływie ok. roku także je tracą. Tylne kończyny nie mają błony pławnej, dlatego drzewołaz złocisty nie potrafi pływać, lecz wykorzystuje małe zbiorniki wodne do rozrodu, np. składając jaja w kałuży. Terrarium dla drzewołazów powinno być gęsto obsadzone zróżnicowaną roślinnością.

Kijanki rozwijają się na grzbiecie samca – nie wysychają wyłącznie dzięki deszczówce. Po kilku tygodniach samiec zanurza się w wodzie i kijanki odczepiają się od rodzica i wkrótce potem przeobrażają się, aby w okolicy pierwszego roku życia osiągnąć dojrzałość płciową. W hodowli drzewołazy żywią się muszkami owocówkami, skoczogonkami, wylęgami świerszcza i tzw. planktonem ląkowym.

Drzewołaz złocisty znajduje się na liście **CITES** w załączniku II, co oznacza, że każdy kto go posiada, musi go zarejestrować.

DRZEWÓŁAZ ZŁOCISTY ODMIANA BARWNA „COSTA RICA”

lac. Dendrobates auratus, var. Costa Rica, Girard 1855

Masa ciała:

samiec/samica: do 80 g

Długość ciała:

samiec/samica: 30 cm

Felsuma madagaskarska to jaszczurka należąca do rodziny **gekonowatych**, nazywana również „dniówką” ze względu na dzienny tryb życia.

Jest gatunkiem endemicznym i pochodzi z **Madagaskaru**, gdzie spotkać ją można w lasach tropikalnych i subtropikalnych w północnej części wyspy.

Felsuma ma zielone ubarwienie (czasem niebiesko-zielone) z czerwonymi plamkami na grzbiecie oraz paskiem od nozdrza do oka. O ile plamki na grzbiecie nie muszą występować, tak pasek na głowie jest zawsze. Spód ciała jest kremowo-biały – jaśniejszy od reszty.

W wyniku stresu gekon ten może delikatnie ciemnieć.

Felsumy są **terytorialne** i agresywne w stosunku do innych osobników tej samej płci w okolicy. Jeśli samiec zaakceptuje inną felsumę wokół siebie, to będzie to samica, nigdy samiec.

W naturze felsumy żywią się owadami i innymi bezkręgowcami, ale zlizują także nektar i pyłki z kwiatów, a nawet zjadają miękkie owoce.

Dojrzałość płciową osiągają po około roku, wtedy to samiec w ramach tańca godowego intensywnie kiwa głową i wydaje charakterystyczne dźwięki.

Felsuma objęta jest przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (**CITES**), ujęta w załączniku II, co oznacza, że każdy kto ją posiada, musi ją zarejestrować.

FELSUMA MADAGASKARSKA

fac. Phelsuma grandis, Cuvier 1829

Masa ciała:**samiec: 120-150 g / samica: 60-100 g****Długość ciała:****samiec: 40-56 cm / samica: 25-35 cm**

Kameleon lamparci to jaszczurka z rodziny **kameleonowatych**, która osiąga długość nawet 56 cm (u samca, wliczając ogon). Samice są krótsze i dorastają najczęściej do 35 cm długości.

Występują wyłącznie na **Madagaskarze** i pobliskich wyspach, ale w różnych barwnych odmianach w zależności od położenia geograficznego.

Najczęściej można je spotkać na czubkach krzewów, a w hodowli terrarium powinno być pionowe o wysokości min. 100 cm, aby zapewnić kameleonowi możliwość wspinaczki.

Na długość życia kameleona bardzo wpływa dieta i warunki środowiskowe, a także płeć i przebyte choroby. Rekordowy wiek kameleona to 10 lat, jednak najczęściej nie przekracza **5-7 lat** życia (w hodowli).

Oczy kameleonowatych mogą poruszać się niezależnie od siebie, a zatem kameleon może patrzeć w dwie strony jednocześnie!

W sezonie godowym kameleony lamparcie przebywają w niedalekiej odległości od siebie, ale samce niezbyt dobrze tolerują konkurencję, wdając się w liczne walki. Po sezonie rozrodczym samce często są osłabione i zestresowane przebytymi konfliktami.

Jedne z ważniejszych parametrów środowiska życia to wysoka wilgotność, dobra wentylacja otoczenia i duże natężenie światła, wtedy kameleony mają intensywne wybarwienie oraz niekończący się apetyt na owady.

KAMELEON LAMPARCI*łac. Furcifer pardalis, Cuvier 1829*

Masa ciała:**samiec: 1,1-1,4 kg / samica: do 1,6 kg****Długość ciała:****samiec: 150-180 cm / samica: do 200 cm**

Pyton zielony to wąż nadrzewny z rodziny pytonów, który może osiągnąć długość nawet 250 cm!

Jak wskazuje nazwa gatunkowa – jest to jasnozielony **du-siciel**. W środowisku naturalnym zasiedla lasy deszczowe **Nowej Gwinei** oraz **północnej Australii**.

W hodowli należy stworzyć im jak najbardziej zbliżone warunki do strefy równikowej i podrównikowej (wysoka temperatura i wilgotność).

Głowa pytona jest wyraźnie oddzielona od reszty ciała, źrenice są **pionowe**, a w szczękach znajdują się zakrzywione do tyłu zęby. Cechą charakterystyczną pytona są wgłębienia w łuskach na głowie, prowadzące do termoreceptorów, które wykorzystuje podczas polowania i lokalizowania ofiary.

Dla ułatwienia sobie zdobycia posiłku, porusza końcówką ogona, wabiąc w ten sposób małe ssaki. Następnie „wystrzeliwuje” z pozycji S-kształtnej w kierunku ofiary i oplata się wokół niej.

Pyton zielony jest aktywny nocą, a większość dnia spędza na gałęzi z głową między splecioną resztą ciała.

Największym zagrożeniem dla gatunku jest odławianie ze środowiska i przemyt dzikich okazów, które giną podczas tego procederu.

Pyton zielony znajduje się na liście **CITES** w załączniku II, co oznacza, że każdy kto go posiada, musi go zarejestrować.

PYTON ZIELONY*lac. Morelia viridis, Schlegel 1872*

Masa ciała:**samiec: do 15 g / samica: do 25 g****Długość ciała:****samiec: do 10 cm / samica: do 16 cm**

Straszyk australijski to owad z rzędu **straszyków** pochodzący z **Australii**, którego długość życia zależna jest od warunków przetrzymywania. Są popularne w terrarystyce. Młode osobniki (zwane **nimfami**) lineją, zwiększając swoje rozmiary po każdej wylince, aż do osiągnięcia maksymalnej wielkości i stadium **imago** (dorosłego).

Samce żyją krócej niż samice, co może wpływać na trudności z rozmnażaniem płciowym w niewoli, ze względu na konieczność „zgrania się” w jednym czasie obu form imago. Samice mogą także rozmnażać się **partenogenetycznie** – bez udziału samców.

Dojrzałe samice żyją ok. 6 miesięcy, w wyjątkowych przypadkach do ponad roku. Samce żyją ok. 3-4 miesiące.

Samice łatwo rozpoznać po ciemnym, V-kształtnym znaku na grzbiecie, za przednimi odnóżami. Są bezskrzydłe (na grzbiecie posiadają jedynie 1 cm pokryw skrzydłowe), masywne, z rozdętym, zawiniętym odwłokiem. Głowa zaopatrzona jest w 2 cm czułki i 3 małe kolce na czubku. Samce mają delikatną budowę, posiadają duże, wzorzyste skrzydła, które złożone na grzbiecie zakrywają cały odwłok, kończąc się spiczasto. Przez obecność skrzydeł odwłok u samców rzadko ulega wygięciu.

U straszyków występuje **mimetyzm**, czyli silne upodabnianie się do otoczenia, w tym przypadku do uschniętych gałęzi lub liści.

W naturze straszyki żywią się liśćmi eukaliptusa, a w hodowli powinno się podawać liście: jeżyn, malin, bluszczu, dębu, róży, robinii, a ostatecznie nawet trzykrotki.

Należy pamiętać, aby terrarium miało wysokość min. 2-3 długości owada, aby nie powodować komplikacji podczas linienia.

STRASZYK AUSTRALIJSKI*lac. Extatosoma tiaratum, Macleay 1826*

MIASTO LUBIN

Ogród Zoologiczny w Lubinie

ul. Ignacego Paderewskiego 99, 59-300 Lubin
tel. 534 979 776 • e-mail: sekretariat@zoolubin.pl
facebook.com/ZOOLubin

ZOOLUBIN.PL

2014-2024 / 10 LAT ZOO W LUBINIE

opracowanie graficzne: Agata Bończak, Izabela Grygiel

opracowanie merytoryczne: Iwona Skrypin

korekta: Konrad Niedźwiecki

fotografie: archiwum ZOO Lubin (A. Bończak, A. Łabuzińska)

projekt i realizacja wiwariów: Łukasz Sułowski

wydanie I

Lubin 2024